

gospodin kogito – povratak

zbignjev herbert

ESHATOLOŠKA OSEĆANJA GOSPODINA KOGITA

1.

Tolika čuda
u životu Gospodina Kogita
sjaja i padova
onda će valjda večnost
imati gorku

bez putovanja
prijatelja
knjiga

zato
zbog suviška vremena
kao plućni bolesnik
kao car u izgnanstvu

sigurno će mesti
veliki trg čistilišta
ili dosadivati pred ogledalom
napuštene brijačnice

bez pera
mastila
pergamenta

bez uspomena iz detinjstva
opšte istorije
atlasa ptica

poput drugih
ići će
na kurseve za potiskivanje
zemaljskih navika

komisija koja vrbuje za raj
radi vrlo precizno

trebi ostatke čula
kandidata za raj

Gospodin Kogito će se braniti
pružajući snažan otpor

2.

najlakše će dati svoj njuh
koristio ga je umereno
nikag nikoga nije špijunirao

bez žaljenja će dati i
osećaj za jelo
i osećaj za glad

na sto komisije za vrbovanje
staviće ušne školjke

u životu na zemlji
bio je meloman tišine

samo će
strogim anđelima objašnjavati
da ga vid i dodir
ne žele da napuste

da u telu još uvek oseća
sve zemaljske žmarke
trnje
milovanja
plamen
bičeve mora

da još uvek vidi
bor na planinskoj padini
sedmokraki svećnjak zornjače
kamen s modrim žilama

prepusti će se svim mučenjima
lagodne persvazije
ali će do kraja braniti
divni osećaj bola

i par izbledelelih slika
na dnu spaljenog oka

3.

ko zna
možda će uspeti
da ubedi anđele
da je nesposoban
za službu
nebesku

i dopustiće mu da se vrati
zaraslom stazičom
na obalu belog mora
u pećinu početka

GOSPODIN KOGITO — POVRATAK

1.

Gospodin Kogito
odlučio da se vrati
u kameno krilo
otadžbine

odluka je dramatična
gorko će zažaliti zbog nje

ali ipak ne može dalje
da podnosi kolokvijalne obrte
– comment allez – vous
– wie geht's
– how are you

naizgled jednostavna pitanja
zahtevaju složene odgovore

Gospodin Kogito skida
zavoje dobronamerne ravnodušnosti

prestao da veruje u napredak
tiče ga se vlastita rana

izlozi izobilja
su mu dosadni

jedino se vezao
za dorski stub
crkve San Klemente
portret izvesne dame
knjige koje nije uspeo da pročita
i nekoliko drugih sitnica

već vidi
granicu
uzorano polje
pogubne osmatračnice
gust šiprag bodljikave žice

bešumna
blindirana vrata
polako se zatvaraju za njim

i već
je
sam
u riznici
svih nesreća

2.

dakle zašto se vraća
pitaju prijatelji
iz boljeg sveta

mogao bi da ostane ovde
nekako sredi
ranu poveri
hemijskim izbaviocima

ostavi u čekaonici
velikih aerodroma

dakle zašto se vraća

– u vodu detinjstva
– u ispreplitano korenje
– u zagrljaj uspomena
– u ruke lica
* ispečene na roštilju vremena

naizgled jednostavna pitanja
zahtevaju složene odgovore

možda se Gospodin Kogito vraća
da bi odgovorio

na šapate straha
na nemoguću sreću
na iznenadan udarac
na ubistvena pitanja

GOSPODIN KOGITO O POTREBI PRECIZNOSTI

1.

Gospodina Kogita
uznemirava problem
iz oblasti primenjene matematike

teškoće na koje nailazimo
pri prostim aritmetičkim operacijama

deci je dobro
dodaju jabuku na jabuku
oduzimaju zrno od zrna
račun se slaže
zabavište sveta
pulsira sigurnom toplinom

izmereni deliči materije
izmerena nebeska tela
samo se u ljudskim stvarima
šepuri nedopustiva aljkavost
nepostojanje preciznih podataka

beskrajem istorije
kruži avet
avet neodređenosti

koliko je Grka poginulo pod Trojom
– ne znamo

izneti tačne gubitke
na obema stranama
u bici kod Gaugamele
Azinkura
Lajpciga
Kutna

a i broj žrtava
belog
crvenog
mrkog
– ah boje nevine boje –
terora

– ne znamo
doista ne znamo

Gospodin Kogito
odbacuje logično objašnjenje
da je to davno bilo
da je vetar izmešao pepeo
da je krv otekla u more

logična objašnjenja
potenciraju nemir
Gospodina Kogita

jer čak i ono
što se zbiva na naše oči
izmiče ciframa
gubi ljudsku dimenziju

negde mora postojati greška
fatalni defekt oruđa
ili greh pamćenja

2.

nekoliko jednostavnih primera
iz računovodstva žrtava

tačan broj poginulih
u avionskoj nesreći
lako je utvrditi
značajno za naslednike
i pogružene u bolu
osiguravajuća društva.

uzimamo listu putnika
i posade
kraj svakog prezimena
stavljamo krstić

malo je teže
u slučaju
železničkih nesreća

treba sastaviti
raskomadana tela
da nijedna glava
ne ostane bez vlasnika

u vreme elementarnih
neuspeha
računica
se
komplikuju

računamo spasene
a nevidljivi ostatak
koji nije ni živ
ni definitivno mrtav
određuje se neobičnim imenom
nestali

imaju još uvek šansu
da nam se vrate
iz vatre
vode
utrobe zemlje

ako se vrate – dobro je
ako se ne vrate – teško je

3.

sada se Gospodin Kogito
penje
na najviši nesigurni
stepenik neodređenosti

kako je teško utvrditi imena
svih onih koji su poginuli
u borbi s neljudskom moći

zvanični podaci
umanjuju njihov broj
još jednom nemilosrdno
desetkuju pale

a njihova tela nestaju
u okomitim podrumima
velikih policijskih zgrada

očevici
zaslepljeni gasom
zaglušeni počasnom paljbom
strahom i očajanjem
skloni su preterivanju

posmatrači sa strane
daju sumnjive cifre
sa sramnom
reči "oko"

a u tim stvarima ipak je
neophodna preciznost
ne sme se pogrešiti
čak ni za jedan

i pored svega
stražari smo svoje braće

neznanje o nestalim
podriva realnost sveta

gura u pakao privida
đavolju mrežu dijalektike
koja kaže da nema razlike
između supstance i aveti

dakle moramo znati
tačno izračunati
prozvati po imenu
spremni za put

u činijicu od gline

proso mak
koštani češalj
pećine pucanj
prsten vernosti

amuleti

prevod s poljskog
Biserka Rajčić

dve pesme

nikola šanta

BOMBONJERA

Na velikom stolu beli stolnjak.
Na sredini bombonjera.
Da li da podignem poklopac?
Da li da otvorim?
Nije isključeno da bombone nisu unutra.
Nije isključeno da je njena namena proširena.
Šta li je unutra?
Bombone nisu sigurno.
Ili mo to savest (dvojniki) šapuće
nepoverljiva i prevarena toliko puta.

SMETLIŠTE

Ponaosob gledano
to je nešto drugo: automobilska guma,
zevnula cipela,
zardali bojler
i još mnogo toga.
Duša smetlišta je materijalne prirode
– isparenja.

U momentu
kada sam se zapitao
ima li nečeg živog ovde,
kroz noge mi šmugnu
Pacov – pesma. Repom je digao prašinu.
Učinila mi se bitnom.

dve pesme

blagoje baković

PAMETNI PESNICI

Gledam nekoliko komada
Pametnih pesnika
Muvaju se po našem gradu
Sa ciljem da opišu proleće

Iz njihove smerne odeće
Vire šestari lenjiri teoreme
Šubleri teorije skice
Udovi formule ...

Njihovi nosevi i oči
Jedina su ambalaža
Mirisa i svetlosti

Proleće će posle toliko
Neuspehli generacija
Konačno biti opevano

U PUBLICI IMA DOBRIH LJUDI

Jedan dobar čovek
Jedne dobre noći
Dobro mi je
Razbio nos

Rascvetalo se
Moje staro dobro
Čulo mirisa

Žao mi je tog dobrog čoveka
Žao zbog neprilike
Jer nekulturno je i neprijatno
Meni razbiti pomenuti nos

Žao mi je i mog nosa
Kroz njega sam
I po najvećem mraku
Mogao namirisati
Pesničku dušu
Okolnih dobričina

dve pesme

gabriela gajić

Vrati mi moja vrata!
Dobićeš šarku za nagradu,
dobićeš bravu za nagradu,
zardali truli katanac i okov.
Vrati mi moja vrata,
da ih otvaram iznad krovova,
da mogu da se durim i otvaram,
da mogu da se smejem i otvaram,
da mogu da plačem dok zatvaram
za sva vremena,
za svagda.

Muči bližnjega svoga,
nateraj ga da kopni do bare ništavne
da se može gaziti po njoj,
kazni ga za sve davne
neosvećene rane.
S računicom se izživljavaj,
i nikad sit
padaćeš poput žrtve
u glib bolesnog osvetoljublja.
Muči bližnjega svoga,
i kad ga sabiješ do patosa, kraj je borbi.
Napiši »ništa« nad njim
i nad samim sobom
povučen s davljenikom u isti vir.